

Nadal sol pintar-se: una cita d'emocions trobades, un inconcebible simposi de visions i sentiments. Zanon observa i comprèn des de diferents mirades, diferents angles: des del lirisme d'un enamorat que no es rendeix pels carrers de Madrid (qui no s'ha sentit així alguna vegada, inexplicablement convençut). O des del record de la nena que sempre veu baixar d'un cotxe, al seu barri amb gossos salvatges i gent especial, el boig del seu oncle per a qui tot l'any és Nadal.

Crec que cada escriptor té un

ell mateix), i aquest és el món sencer als seus peus quan aconsegueix narrar el més trist i el més esplendorós del Nadal en el seu relat *La familia de los cuatro Lazaros*.

En aquest relat trobem la millor expressió d'allò que l'autor declara quan se li pregunta què representa per a ell el Nadal: una data que fins avui li agrada molt (la passa amb la família i amb els amics que ja són de la família), que li recorda que la seva infantesa va ser feliç i trista alhora. Perquè en la seva gran família

La seva infantesa va ser feliç i trista alhora, perquè en la seva gran família –tots vivien a la mateixa casa– de tant en tant hi havia una pèrdua. De manera que el Nadal era, també, el trist inventari de cadires buides

nus ocult en algun lloc de les seves històries, una partícula que conté, en petit, el calibre de la seva mirada. Aquí, la mirada sobre aquesta gent que volen redimir-se, o que ja no poden, o que estan una mica sonats i volen tornar a estar sencers. L'ull de qui –catalogat en el gènere negre– no es fixa en les grans gestes de pinxos, sinó en el món dels qui són aquí: dels qui viuen al dia, dels qui eternitzen un cafè al mateix bar sense tenir on anar. “A mi m'interessa un senyor que s'ho gastava tot en el joc. I hi havia un bar on per la nit el deixaven dormir. El del bar obria les portes, li donava el cafè i l'home se n'anava fora i a la nit tornava. Almenys dormia recollit. I almenys penses: ‘Collons, el paio del bar no sortirà mai als diaris. Però el paio és bona gent’”.

Aquest és el món de l'escriptor Carlos Zanon des de *Tarde, mal y nunca*, i que també com a advocat va poder conèixer. Tot i això, no li va ser fàcil lluitar amb el protagonista d'*Armagedon*, un paio que ho ha perdut tot i del qual tan lluny i alhora tan a prop estem (un bon dia tot se'ns pot torçar i aleshores tornar-nos monstres com

–tots vivien a la mateixa casa: els pares, la seva germana, tres avis, un oncle (i un gos que va tenir hemorroides i que surt en un d'aquests relats)– de tant en tant hi havia una pèrdua. De manera que el Nadal era també el trist inventari de cadires buides.

Zanon continua vivint al mateix barri del Guinardó, que aquí protagonitza més d'una història, un barri que aleshores era un lloc aïllat, sense metro ni autobús, i que amb la neu es tornava un món a part. Quant al fet que es produeix en aquest conte, n'hi ha prou de dir que és com si el nen que l'autor porta dins aconseguís sortir per escriure el que tot nen ha volgut escriure (o inscriure a foc) al seu mapa sentimental: que tot i tots estiguem sempre aquí.

Hi ha en aquests contes un nen que espera i un adult que sap que tot se'n va. Com aquest músic anglès perdut al voltant de Sant Felip Neri, al conte que dona títol al llibre, de sorprenent execució. |

Carlos Zanon

Marley estaba muerto

RBA. 231 PÀGINES. 12 EUROS

PREMI DASHIELL HAMMETT 2015

olor de gall dindi, pollastre i faisà

A *La Navidad es triste para los pobres*, John Cheever –el Txékhov dels barris residencials, l'anomenaven– explica la història de Charlie, un ascensorista que treballa en un luxós edifici d'apartaments, a Manhattan, la nit de Nadal. Els veïns puguen i baixen i a tothom es queixa per haver de passar tot el dia allà, confinat en una caixa i recorrent el trajecte vertical dels setze pisos de l'edifici. Quants quilòmetres –es pregunta– hauré fet al llarg de la meua vida, sense gairebé ni moure'm? Hi ha un moment en què la casa s'amara d'una barreja d'olors nutritives, de gall dindi, d'oca, de pollastre, de faisà, de truita, de salmó, i els veïns comencen a baixar-li safates plenes de menjar (fins a catorze) i regals: corbates i camises i un maletí de pell amb unes inicials que no es corresponen amb les seves. Al matí, borratxo encara d'alegria i de bons sentiments, decideix gastar una broma a un dels veïns i fa que l'ascensor baixi a tota velocitat, i l'acomien. I explica Cheever com torna a casa, carregat amb un sac brut de xarpellera ple de paquets de paper de regal, i amb l'estómac regirat.

Hi ha desenes d'històries, contes i novel·les que parlen de l'esperit nadalenc. L'editorial Anagrama acaba de reeditar, per a aquesta ocasió en català, *Tres contes*, de Truman Capote, dedicats als dies de Nadal i d'Acció de Gràcies; la mirada nostàlgica d'un nen, serrellet i avets, amb una foto a la coberta del mateix Capote, amb gorra i bufanda de llana, patinant. També Alice Munro fa en el seu llibre *Las lunas de Júpiter* (Lumen) una incursió

en el gènere nadalenc, *La temporada del pavo*, que comença amb la descripció minuciosa del procés de desossament –l'extracció del pap, l'esòfag i la tràquea, les freixures i el pedrer– no apta per a lectors impressionables.

El menjar és també part fonamental del conte de Stella Gibbons *Navidades en Cold Comfort Farm* (Impedimenta), un hilarant relat en el qual un grup de comensals, reunits al voltant de la taula nadalenca, es mengen el voltor que han hagut de caçar, a falta del tradicional gall dindi.

Un altre autor que retrata el Nadal amb ironia i humor és Pere Calders. A *8 contes de Nadal* (Diputació de Barcelona) inclou un relat, *Nit de pau i bones festes*, en el qual narra les tribulacions d'un pessebrista que, setmanes abans de les festes, rep a casa la visita d'un inspector municipal que l'interroga sobre diversos aspectes tècnics –les bombetes, la disposició del castell, el riu...– mentre li comunica les normes de seguretat i higiene, els permisos i les sol·licituds necessaris per a la instal·lació.

I si volien un Nadal original, tenen el de Quim Monzó, *Tres Nadals* (Quaderns Crema), il·lustrat per Ramon Enrich. A *Nadal Blanc*, un dels contes, molt en la línia Monty Python, narra la història d'un nen que fantasieja amb les figures del pessebre.

I per si encara tenen ganes de Nadal, falta l'antologia de Castalia –Pereda, Juan Ramón, José Hierro, Alexandre, Rubén Darío, Machado– amb el seu expressiu títol, *¡Navidad!* que, en aquestes dates vénen ganes, fins i tot, de dir-ho cantant. **J.M.**

Una sensación extraña

La esperada nueva novela de ORHAN PAMUK

PREMIO NOBEL DE LITERATURA

Una historia de amor inolvidable
Una épica moderna

«Una de las mejores novelas de Pamuk [...].
Hace por Estambul lo que James Joyce
hizo por Dublín.»

The Washington Post

Penguin
Random House
Grupo Editorial

www.literaturarandomhouse.com

Literaturarandomhouse

@LitRandomHouse